

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtina, 25. septembra 2023. godine
Br.ref.: RK 2270/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI103/22

Podnosilac

Halit Berisha i Sahit Berisha

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 244/2021 od 20.
aprila 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu sudija:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednice
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Zahtev su podneli Halit Berisha i Sahit Berisha, sa prebivalištem u opštini Priština, koje zastupa advokat Selim Nikqi, iz Prištine (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu [Rev. br. 244/2021] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 20. aprila 2022. godine u vezi sa presudom [Ac. br. 5441/2017] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 16. oktobra 2020. godine i presudom [C. br. 1748/2012] Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 19. septembra 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su navodno podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarrantovane članovima 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo Br. 01/2023 (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 1. jula 2022. godine, podnosilac zahteva je putem pošte dostavio svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 25. jula 2022. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bajram Ljatifi (predsedavajući), Safet Hoxha i Radomir Laban, članovi.
7. Dana 12. jula 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
8. Dana 12. jula 2022. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i dostavio mu kopiju zahteva.
9. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo pri čemu je započeo svoj mandat u Sudu.
10. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

11. Dana 31. avgusta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno/većinom glasova iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je 31. decembra 1965. godine, prethodnik podnosioca zahteva, Avdi Shaban Berisha (prethodnik podnosioca zahteva), zaključio ugovor [Vr. br. 2923] sa M. (I.) K. o kupoprodaji nepokretnosti, koja se vodila kao katastarska parcela [1902/1]. Ovaj ugovor je overen kod Opštinskog suda, ali nikada nije uknjižen u katastarske knjige.
13. Dana 6. oktobra 1975. godine, zapisnikom o saslušanju [br. 07-465-39173-72], koji je sastavio Sekretarijat za finansije Skupštine opštine Priština, u vezi sa eksproprijacijom katastarske parcele [1902/3], utvrđeno je da je održana javna rasprava, na kojoj je legitimni vlasnik nepokretnosti, lice R. K. , istakao da se nije protivio eksproprijaciji za potrebe „Ibar Lepenac“, ali je objasnio da je predmetnu parcelu delom prodao Sh. G. iz Prištine i da ju je delom prodao, odnosno zamenio sa S. E. iz Kačikola.
14. Dana 4. avgusta 1976. godine, Sekretarijat za ekonomiju i finansije Skupštine opštine Prištine je rešenjem [07. br. 465-39/73] u javnom interesu, odnosno za potrebe izgradnje sistema „Ibar Lepenac“, ekspropriisao katastarske parcele [br. 1902/3], u površini od 00.7.41 ha, njiva treće klase. Iz gore navedenog rešenja i posedovnog lista [br. 4008] od 23. maja 1973. godine, utvrđeno je da je upisani vlasnik te nepokretnosti u to vreme bio R. K. , koji je bio evidentiran pod rednim brojem 72. i da je organ za eksproprijaciju bio Sekretarijat za ekonomiju i finansije SO Priština. U poslednjem delu te odluke se kaže da „Protiv ovog rešenja, nezadovoljna strana može uložiti žalbu Pokrajinskoj direkciji za imovinsko-pravne poslove u Prištini u roku od 15. dana od dana prijema istog“.
15. Dana 17. decembra 2010. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom [C. br. 1969/07] utvrdio podnosiocima zahteva svojinu na katastarskim parcelama: [1902-2, površine S=0.02.10ha] i [1902-1, površine 1.98.03 ha]. Svojina im je utvrđena na osnovu člana 40. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, odnosno na osnovu održaja, neprekidne i savesne državine u trajanju od dvadeset godina od strane podnosioca zahteva.
16. Dana 3. jula 2012. godine, podnosioci zahteva su podneli Osnovnom sudu tužbu kojom su tražili da se obaveže tuženi V.P. „Ibar Lepenac“ da podnosiocima na ime naknade za nepokretnost koja je ekspropriisana rešenjem [07. br. 465-39/73] od 4. avgusta 1976. godine, koja se vodila kao katastarska parcela br. [1902/3], sada deo katastarske parcele br. [7793], mesto zvano „Shelgje“, katastarska zona Priština, u površini od 700 m², kao i katastarske parcele br. [1902/3], mesto zvano „Shelgje“, katastarska zona Priština, u površini od 210 m², koju podnosioci zahteva nisu mogli da koriste zbog odvojenosti od glavne parcele i zbog male površine i nepravilnog oblika, nadoknadi i to: za katastarsku parcelu br. [1902-3], sada deo katastarske parcele br. [7793-0], iznos od 81.161,73 evra (osamdeset jednu hiljadu sto šezdeset jedan evro i sedamdeset tri centa) i za katastarsku parcelu br. [1902-2] iznos od 23.001,30 evra (dvadeset tri hiljade jedan evro i trideset centi) ili ukupan zaokruženi iznos od 104.000,00 (sto četiri hiljade) evra, sa zakonskom kamatom od 24. aprila 2017. godine pa do konačne isplate, sve to u roku od 15 dana od dana prijema te presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.
17. Neutvrđenog datuma, tuženi „Ibar Lepenac“ je istakao da je u potpunosti okončao postupke eksproprijacije iz 70-ih godina i da su ovaj predmet okončali legitimni vlasnici,

kada je rešenjem [07. br. 465-39173] od 4. avgusta 1976. godine, izvršena eksproprijacija parcele [1902/3] u površini od [00.7.41 ha] od faktičkog i zakonskog držaoca R. K., u javnom interesu, i da se sada ova parcela vodi na ime tuženog, [br. 7791-0], u površini od [1.20.17 ha]. U nastavku, tuženi je takođe naglasio da podnosiocima zahteva nedostaje aktivna legitimacija, sa zahtevom da se tužba odbaci kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana.

18. Dana 19. septembra 2017. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 1748/12]: (I) odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, kojim su tražili da se tuženi V.P. „Ibar Lepenac“ obaveže da podnosiocima zahteva na ime naknade za nepokretnost koja je eksproprijisana rešenjem [07. br. 465-39173] od 4. avgusta 1976. godine, koja se vodila kao katastarska parcela [br. 1902-3], sada deo katastarske parcele [br. 7793], mesto zvano „Shelgje“, u površini od 700 m², i katastarske parcele [br. 1902/3], mesto zvano „Shelgje“, katastarska zona Priština, u površini od 210m², koju tužioci ne mogu da koriste zbog odvojenosti od glavne parcele i male površine i nepravilnog oblika, nadoknadi, i to: za katastarsku parcelu [br. 1902-3], sada deo katastarske parcele [br. 7793-0], iznos od 81.161,73 evra (osamdeset jedna hiljada sto šezdeset jedan evra sedamdeset tri centa) i za katastarsku parcelu [br. 1902-2] iznos od 23.001,30 evra (dvadeset tri hiljade jedan evro trideset centi) ili ukupan zaokruženi iznos od 104.000,00 (sto četiri hiljade) evra, sa zakonskom kamatom od 24. aprila 2017. godine pa do konačne isplate, sve to u roku od 15 dana od dana prijema te presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja; i (II) svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

19. Osnovni sud je u svojoj presudi obrazložio sledeće:

Tokom čitavog sudskog postupka, ali ni predloženim i izvedenim dokazima, tužioci nisu učinili osnovanim svoj zahtev prema tuženom, odnosno nijednim dokazom nisu dokazali da su u vreme eksproprijacije bili vlasnici eksproprijisane nepokretnosti. Naprotiv, sud je izvedenim dokazima koje su dostavile same stranke, našao da je vlasnik nepokretnosti bilo treće lice i da je isto, prilikom saslušanja na zapisnik br. 07-465-39/73-72 od 06.10.1975. godine, dalo saglasnost za eksproprijaciju. Ni lice o kome je reč, kao titular prava svojine na eksproprijisanom zemljištu u vreme kada je došlo do eksproprijacije, niti njegovi potomci, nisu stranke u ovom sudskom postupku.

[...]

Sud nije mogao da pokloni veru Ugovoru br. Vr. 2923 od 31.12.1965. godine, iz razloga što svojina po ovom ugovoru nije nikada bila uknjižena u relevantne katastarske knjige, stoga on, kao takav, ne može poslužiti kao osnov da sud prizna svojinu tužilaca na eksproprijisanoj imovini. Čak je iz izvedenih dokaza, odnosno presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 1969/07 od 17.12.2010. godine, sud tačno utvrdio da eksproprijisana nepokretnost nije bila predmet zahteva tužilaca ni u sudskom postupku za utvrđenje svojine po gore pomenutoj presudi.

Činjenica da su tužioci dokazali i uknjižili svoju svojinu na druge dve parcele, ne daje im za pravo da pretpostave da ovo utvrđenje svojine na drugim parcelama znači postojanje svojine i na eksproprijisanoj parceli. Tim pre što je na osnovu presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 1969/07 od 17.12.2010. godine, svojina na ovim parcelama utvrđena na osnovu održaja i savesne državnine u trajanju od više od 20 godina, u skladu sa članom 40. ZVSP-a. Shodno tome, svojina tužilaca na predmetnim parcelama je konstituisana u trenutku kada je predmetna presuda postala pravosnažna, a ne retroaktivno – u trenutku stupanja u faktički posed.

20. Protiv gore navedene presude, podnosioci zahteva su izjavili žalbu zbog: (i) povreda odredaba parničnog postupka, (ii) pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, i (iii) pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se žalba usvoji kao osnovana i ožalbena presuda preinači tako što će se tužbeni zahtev usvojiti kao osnovan ili presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.
21. Tuženi „Ibar Lepenac“ je dostavio odgovor na žalbu, sa predlogom da se žalba podnosilaca zahteva odbije, a da se presuda prvostepenog suda potvrdi.
22. Dana 16. oktobra 2020. godine, Apelacioni sud je presudom [AC. br. 5441/17] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosilaca zahteva i potvrdio gore navedenu presudu Osnovnog suda. U svom obrazloženju, Apelacioni sud je naveo sledeće:
- Ne stoji žalbeni navod tužilaca da je prethodnik tužilaca sa bivšim vlasnikom eksproprisane nepokretnosti zaključio ugovor o kupoprodaji, koji ima svojstvo punovažnog pravnog posla jer je zaključen u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o prometu nepokretnosti, jer je zaključen u pisanoj formi i overen kod nadležnog suda i da u vreme kada je zaključen ugovor nisu postojale zemljišne knjige, već je postojao samo katastarski registar koji nije imao karakter knjige po kojoj su sticana prava svojine, ali apelacioni sud ocenjuje da je jedan od uslova sticanja svojine bio i upis u katastarske knjige, kako bi bio ispunjen zakonski uslov za sticanje svojine.*
23. Protiv presude Apelacionog suda, podnosioci zahteva su u zakonskom roku podneli zahtev za reviziju zbog: (i) bitne povrede odredaba parničnog postupka; i (ii) pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da Vrhovni sud usvoji reviziju kao osnovanu, te da se prvostepena i drugostepena presuda ukinu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
24. Tuženi „Ibar Lepenac“ je dostavio odgovor na zahtev za reviziju, osporavajući razloge koji su izneti u reviziji, sa predlogom da se isti odbije.
25. Dana 20. aprila 2022. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 244/2021] odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosilaca zahteva podnetu protiv presude Apelacionog suda. U obrazloženju svoje presude, Vrhovni sud je, između ostalog, naglasio sledeće:

Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je, imajući u vidu ovo utvrđeno činjenično stanje, na osnovu člana 371. starog ZOO-a, potraživanje tužilaca, čak i pod pretpostavkom da je njihov prethodnik imao pravo svojine, zastarelo kao zahtev, zbog toga što je u ovoj zakonskoj odredbi predviđeno da potraživanja zastarevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarelosti, dok imajući u vidu činjenicu da je rešenje 07. br. 465-39/73 Sekretarijata za ekonomiju i finansije Skupštine opštine Priština, kojim je eksproprisana nepokretnost za koju se traži naknada, od 04.08.1976. godine, dok je ovim rešenjem stvoren osnov za naknadu za vlasnike eksproprisane nepokretnosti i da je od ovog datuma kada je ova odluka postala pravosnažna počeo da teče rok zastarelosti, što znači da je do podnošenja tužbe od strane tužilaca, dana 03.07.2012. godine, proteklo više od 35 godina.

[...] ali su ovi navodi potpuno neosnovani iz razloga što u ovom slučaju nije predmet razmatranja tužbenog zahteva to da li su tužioci ili njihov prethodnik bili vlasnici u trenutku eksproprijacije, ali je i pod ovom pretpostavkom da su bili vlasnici, zahtev za naknadu zastareo.

Navodi podnosioca zahteva

26. Podnosioci zahteva tvrde da je osporena odluka doneta uz povredu osnovnih prava i sloboda utvrđenih članovima 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
27. Podnosioci zahteva pre svega osporavaju odluke redovnih sudova, tvrdeći da su isti propustili da obezbede podnosiocima pravično i nepristrasno suđenje u predmetu, čime je su učinili povredu (I) člana 31. Ustava, koja se odnosi na (i) pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava; kao i na (ii) odsustvo obrazložene sudske odluke.

(I.i) Navodi o povredi člana 31. Ustava koja se odnosi na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu zakona

28. S tim u vezi, podnosioci zahteva su naglasili „nalazi nižestepenih sudova da oni navodno u vreme kada je izvršena eksproprijacija sporne nepokretnosti nisu bili njen legitimni vlasnik, već da je vlasnik bio Lah Rushiti, koji se kao takav pojavljuje u katastarskom registru, da tužioci nisu podneli žalbu protiv rešenja Sekretarijata za ekonomiju i finansije opštine Priština, kojim je sporna parcela eksproprišana, da je navodno zahtev tužilaca za potraživanje ekspropriisane parcele zastareo, itd.“.
29. Podnosioci zahteva takođe tvrde da je Vrhovni sud Kosova načinio grešku u primeni i tumačenju zakona, kada je u prisustvu savršenog ugovora o kupoprodaji nepokretnosti zaključenog između prethodnika tužilaca, sada pokojnog Avdi Berisha i Mehmedali Ilaz Kadri, kada predmet nije tretirao u skladu sa Saveznim zakonom o prometu zemljišta i zgrada (Službeni list FNRJ br. 26/54), prema kojem je promet nepokretnosti bio slobodan i jedini uslov za punovažnost prometa je bio da ugovor bude u pisanom obliku. Shodno tome, po navodima podnosilaca zahteva, Vrhovni sud je pogrešno primenio i protumačio zakon time što je tretirao predmet u skladu sa članom 33. Zakona o osnovama svojinskoopravnih odnosa, iz razloga što taj zakon nije bio na snazi u vreme zaključenja ugovora, 1965. godine.
30. Podnosioci zahteva u nastavku navode „redovni sudovi se nisu bavili izjavom Rashtita Laha Krasniqija datom na zapisnik o saslušanju od 06.10.1975. godine, u kojoj je istakao da je to zemljište otuđio, na taj način što je jedan deo prodao Shefkiju Govoriju, dok je drugi deo zamenio sa Selimom Eminijem. Prema tome, podnosioci su naglasili da zbog ove situacije nisu postojali zakonski uslovi da Rashit Lah Krasniqi bude uzet kao vlasnik ekspropriisane nepokretnosti, a još manje kao legitimni vlasnik, kako ga nazivaju sudovi. Samo činjenica da je on negirao svojinu na predmetnoj nepokretnosti bila je dovoljna da se utvrdi da je stvarni vlasnik ove nepokretnosti neko drugi, što je za eksproprijatora predstavljalo obavezu da ga identifikuje. To nije bilo teško uraditi kada su u posedu ekspropriisane nepokretnosti bili tužioci u svojstvu legitimnih vlasnika, koje pravo je stečeno ugovorom o kupoprodaji. Kao rezultat toga, prema odredbama Zakona o eksproprijaciji, pravo na naknadu ekspropriisanog dela katastarske parcele br. 1902, pripadalo je samo tužiocima“.
31. Nakon toga, podnosioci zahteva iznose i navode koji se odnose na pogrešnu primenu zakona, u trenutku kada su redovni sudovi naglašavali da „tužioci nisu iskoristili zakonsko

pravo žalbe na rešenje organa za eksproprijaciju u propisanom roku, zbog čega je rešenje postalo pravosnažno“, dok im sudovi nikada nisu dostavili ovo rešenje o eksproprijaciji.

32. U okviru ove kategorije navoda, podnosioci zahteva su naglasili da „u slučajevima eksproprijacije nepokretnosti pravo ili zahtev za naknadu eksproprijisane nepokretnosti ne podleže zastarelosti, koja je predviđena članom 371. ZOO-a, kako pogrešno konstatuje Vrhovni sud“.
33. Prema podnosiocima zahteva, „pravo vlasnika da traži naknadu za eksproprijisanu nepokretnost i obaveza korisnika eksproprijacije za plaćanje eksproprijisane nepokretnosti, kao i postupak naknade, predviđeni su odredbama članova 28.-68. Zakona o eksproprijaciji, ali njima nije predviđen nikakav rok zastarevanja prava ili zahteva za naknadu“.

(I.ii) Navodi o povredi člana 31. Ustava u pogledu neobrazložene sudske odluke

34. Podnosioci zahteva takođe naglašavaju da u osporenoj odluci postoji nedostatak obrazloženja budući da nisu dali nikakvi razlozi o tome, „u prisustvu savršenog ugovora o kupoprodaji sporne nepokretnosti, prema Zakonu o prometu zemljišta i zgrada iz 1954. godine, koji je bio pravni odnos kupca sa kupljenom nepokretnošću i ne objašnjava kakvu je važnost za odlučivanje u predmetu imala izjava Rashita Laha Krasniqija data na zapisnik o javnoj raspravi, kada je izjavio da sporna nepokretnost nije bila njegova imovina. Takođe, Vrhovni sud u svojoj presudi nije dao objašnjenja o tome da li je prvostepeni sud mogao da tretira predmet u skladu sa članom 33. ZOSPO-a, jer taj zakon nije bio na snazi u vreme kada je zaključen ugovor o kupoprodaji i, iako se radilo o zahtevu za reviziju, nije objasnio kakva je pravna dejstva u vezi sa pravima na spornoj nepokretnosti imao upis nepokretnosti u katastarski registar, itd.“.

(II) Navodi podnosilaca zahteva koji se odnose na povredu člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola 1 EKLJP

35. Podnosioci zahteva tvrde da je Vrhovni napravio još jednu grešku u razmatranju i rešavanju predmeta kada ga nije razmotrio i u skladu sa članom 1. Protokola 1 EKLJP i u skladu sa odlukama ESLJP-a (ne precizirajući nijednu konkretnu odluku) po kojima su rešavani predmeti koji su identični ili slični njihovom predmetu, a odnose se na pravo tužilaca na naknadu eksproprijisane imovine, a koja pravila i odluke su prema članu 22. Ustav bili obavezujući za redovne sudove.

(III) Navodi podnosilaca zahteva koji se odnose na povredu člana 24. Ustava

Podnosioci zahteva takođe naglašavaju da su redovni sudovi mimoilaženjem činjenica i dokaza koje su oni izneli u svojoj žalbi i reviziji i koje su izložili i na održanim ročištima pred prvostepenim sudom, kao i pogrešnim tumačenjem i primenom važećih zakonskih odredbi, Vrhovni sud propustio da obezbedi jednakost pred zakonom za tužioce, čime je učinio i povredu člana 24. Ustava.

36. Na kraju, podnosioci zahteva traže od Suda da: poništi osporenu presudu i predmet „vrati Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje sa preporukom da ukloni ustavne i zakonske povrede predstavljene u zahtevu, odnosno da pravilnom primenom i tumačenjem zakonskih odredbi obezbedi pravično i nepristrasno suđenje u predmetu“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24. [Jednakost pred zakonom]

- 1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
- 2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
- 3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- 3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*
- 4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*
- 5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.*
- 6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.*
- 7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike..*

Član 46. [Zaštita imovine]

- 1. Garantuje se pravo na imovinu.*
- 2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
- 3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.*

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.
5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom

Zakon o osnovama svojinskopravnih odnosa (Sl. list SFRJ, 8. februar 1980. godine)

Član 28. [bez naslova]

[...]

Savestan držalac nepokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom 20 godina.

Član 37. [bez naslova]

Vlasnik može tužbom zahtevati od držaoca povraćaj individualno određene stvari.

Vlasnik mora dokazati da na stvari čiji povraćaj traži ima pravo svojine, kao i da se stvar nalazi u faktičkoj vlasti tuženog.

Pravo na podnošenje tužbe iz stava 1. ovog člana ne zastareva.

Ocena prihvatljivosti zahteva

37. Sud na početku razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.

38. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. Ustava, kojima je utvrđeno:

„(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

39. U nastavku, Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je propisano:

**Član 47.
(Individualni zahtevi)**

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ“.

[...]

Član 48.

(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49.
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...“.

40. Što se tiče ispunjenosti ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 244/2021] Vrhovnog suda od 20. aprila 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koja tvrdi da su mu povređena u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokom koji je određen u članu 49. Zakona.
41. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 34. (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika o radu. Pravilo 34. (2) Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Konkretno, pravilom 34. (2) je predviđeno da:
- „Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/teljka nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la tvrdnju“.*
42. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika (vidi slučaj KIO4/21, podnosilac *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26, vidi, takođe, slučaj KI175/20, podnosilac *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
43. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrnog stepena“; (ii) navodi koje karakteriše „jasno ili očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi; i na kraju, (iv) „haotični ili nategnuti“ navodi.
44. U ovom kontekstu, kao i u nastavku, kako bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno u okolnostima konkretnog slučaja, ocenio da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

45. U svetlu ove normativne pozadine, Sud podseća na to da je suštinsko pitanje u okolnostima konkretnog slučaja povezano sa navodom podnosioca zahteva koji se odnosi na pogrešnu primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova, tvrdeći da je njihov otac bio vlasnik zemljišta koje je kupljeno po kupoprodajnom ugovoru iz 1965. godine, a koja imovina je, po njihovim navodima, ekspropisana za potrebe izgradnje sistema Ibar Lepenac. Isti ugovor iz 1965. godine nikada nije upisan u katastarske knjige. Podnosioci zahteva su tužbom tražili od tuženog Ibar Lepenca da im isplati vrednost naknade za predmetnu imovinu za koju su tvrdili da su bili njeni vlasnici. Osnovni sud je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da nisu uspeli da potkrepe svoj zahtev prema tuženom da su isti bili vlasnici ekspropisane imovine u vreme kada je izvršena eksproprijacija. Inače, predmetna imovina je bila evidentirana u svojini drugih stranaka. Prema tome, Osnovni sud je tačno utvrdio da od presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 1969/07 od 17. decembra 2010. godine, ekspropisana nepokretnost nije bila predmet zahteva podnosioca zahteva ni u sudskom postupku za utvrđenje svojine prema gore navedenoj presudi. Nakon odbijanja tužbenog zahteva od strane Osnovnog suda, usledilo je i odbijanje žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane od strane Apelacionog suda. Na kraju, Vrhovni sud je odbio kao neosnovan zahtev za reviziju podnosioca zahteva.
46. S tim u vezi, Sud podseća da podnosioci zahteva pred njim osporavaju utvrđenja redovnih sudova, navodeći (I) povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao rezultat (i) pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešnog tumačenja zakona; i (ii) neobrazložene sudske odluke; (II) povredu člana 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. Protokola 1 EKLJP; kao i (III) navode o povredi člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava.

(I.i) Navodi o povredi člana 31. Ustava, koji se odnose na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu zakona

47. Podnosioci zahteva pred Sudom osporavaju utvrđenja redovnih sudova, navodeći da je došlo do povrede člana 31. Ustava. U ovom aspektu, podnosioci zahteva, između ostalog, stavljaju naglasak na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu zakona, iz sledećih razloga: (i) neprihvatanje ugovora o kupoprodaji nepokretnosti iz 1965. godine; (ii) pogrešna primena zakona u vezi sa nekorišćenjem zakonskog prava na podnošenje žalbe na rešenje organa za eksproprijaciju u propisanom roku, zbog čega je rešenje postalo pravosnažno; i (iii) zahtev za naknadu ekspropisane nepokretnosti ne podleže zastarelosti koja je predviđena članom 371. ZOO-a, kako je pogrešno utvrdio Vrhovni sud.
48. Prilikom razmatranja ovih navoda, Sud naglašava da se isti u suštini odnose na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu važećeg zakona od strane Vrhovnog suda, a koje navode Sud, u skladu sa svojom sudskom praksom i sudskom praksom ESLJP-a, smatra „navodima četvrtog stepena“.
49. U kontekstu ove kategorije navoda, Sud naglašava da je zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike, koje su utvrđene EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, objašnjenje u Praktičnom vodiču ESLJP-a od 30. aprila 2020. godine kroz kriterijume prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na temelju merituma; A. Očigledno neosnovana; 2. „Četvrti stepen“, stavovi 281 i 288), principu supsidijarnosti i doktrini četvrtog stepena, dosledno isticao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i potvrdio da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u ovom

kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda [KI96/21](#), podnosilac *Xhelal Zherka*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2021. godine, stav 49; [KI145/20](#), podnositeljka *Hafize Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 33; [KI179/18](#), podnosilac *Belgjyzar Latifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; [KI49/19](#), podnosilac *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D.*, „*Adem Jashari*“, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; [KI56/17](#), podnositeljka *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i [KI154/17](#) i [KI05/18](#), podnosioci *Basri Deva*, *Afërdita Deva* i *Društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas“*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60).

50. Sud je takođe dosledno ukazivao da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da on sam ne može da ocenjuje činjenice na osnovu kojih je jedan redovni sud doneo ovu, umesto one odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „*četrtoog stepena*“, što bi dovelo do prekoračenja ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i tu korišćene reference; i, vidi, takođe, slučajeve Suda [KI145/20](#), citiran gore, stav 34; [KI49/19](#), citiran gore, stav 48; i [KI154/17](#) i [KI05/18](#), citiran gore, stav 61).
51. Sud, ipak, naglašava da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuju i okolnosti pod kojima treba napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je napred navedeno, dok redovni sudovi imaju primarni zadatak da reše probleme oko tumačenja primenljivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili proveri da efekti ovog tumačenja budu kompatibilni sa Ustavom i EKLJP (vidi predmet ESLJP-a [Miragall Escolano i drugi protiv Španije](#), presuda od 25. januara 2000. godine, stavovi 33-39; i vidi, takođe, slučaj Suda [KI154/17](#) i [KI05/18](#), citiran gore, stav 63). U principu, takav izuzetak je povezan sa slučajevima za koje se ispostavilo da su očigledno proizvoljni, uključujući one u kojima je sud „*primenio zakon na očigledno pogrešan način*“ u konkretnom predmetu i koji je mogao rezultirati „*proizvoljnim*“ ili „*očigledno nerazumnim*“ zaključcima za dotičnog podnosioca.
52. U ovom kontekstu, Sud podseća da se u okolnostima konkretnog slučaja, glavni navodi podnosioca zahteva odnose na pogrešno tumačenje Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima od strane redovnih sudova, kao i neprihvatanje ugovora o kupoprodaji nepokretnosti iz 1965. godine.
53. Povodom navoda podnosioca zahteva, Osnovni sud je presudom [C. br. 1748/12] od 19. septembra 2017. godine, naveo sledeće:

Sud nije mogao da pokloni veru Ugovoru br. Vr. 2923 od 31.12.1965. godine, iz razloga što svojina po ovom ugovoru nije nikada bila uknjižena u relevantne katastarske knjige, stoga on, kao takav, ne može poslužiti kao osnov da sud prizna svojinu tužilaca na eksproprisanoj imovini. Čak je iz izvedenih dokaza, odnosno presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 1969/07 od 17.12.2010. godine, sud tačno utvrdio da eksproprisana nepokretnost nije bila predmet zahteva tužilaca ni u sudskom postupku za utvrđenje svojine po gore pomenutoj presudi.

Čak i da je sud smatrao osnovanim tužbeni zahtev tužilaca, njihova tužba je podneta van svih mogućih zakonskih rokova, prekoračivši ih i po više od tri puta. To stoga što iz rešenja 07. Br. 465-39/73 od 04.08.1976. godine, proizilazi da su na osnovu člana 21. Zakona o eksproprijaciji, tužioci, ukoliko su smatrali sebe vlasnicima

nepokretnosti, mogli da traže poništaj te odluke o eksproprijaciji nepokretne imovine, ako korisnik eksproprijacije (tuženi) u roku od 3 godine od pravosnažnosti odluke, nije izvršio, prema prirodi objekta, znatnije radove na tom objektu. Odnosno nakon isteka roka od 10 godina od dana kada je odluka o eksproprijaciji postala pravosnažna, ne može se podneti zahtev za poništaj te odluke. Inače, tužioci nisu preduzeli nijednu procesnu radnju u vezi sa predmetnom eksproprijacijom, dok nisu podneli tužbu ovom sudu 2012. godine, to jest 30 godina nakon eksproprijacije.

54. Prilikom adresiranja navoda podnosioca zahteva, Apelacioni sud je presudom [AC. br. 5441/17] od 16. oktobra 2020. godine, dao razloge za odbijanje žalbe, navodeći sledeće:

Ne stoji žalbeni navod tužilaca da je prethodnik tužilaca sa bivšim vlasnikom eksproporisane nepokretnosti zaključio ugovor o kupoprodaji, koji ima svojstvo punovažnog pravnog posla jer je zaključen u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o prometu nepokretnosti, jer je zaključen u pisanoj formi i overen kod nadležnog suda i da u vreme kada je zaključen ugovor nisu postojale zemljišne knjige, već je postojao samo katastarski registar koji nije imao karakter knjige po kojoj su sticana prava svojine, ali apelacioni sud ocenjuje da je jedan od uslova sticanja svojine bio i upis u katastarske knjige, kako bi bio ispunjen zakonski uslov za sticanje svojine.

Apelacioni sud je utvrdio da su neosnovani žalbeni navodi punomoćnika tužilaca o pogrešnoj primeni materijalnog prava. Na osnovu pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno su primenjene i odredbe materijalnog prava.

Prema odredbi člana 11. Zakona o eksproprijaciji, naknada za eksproporisano zemljište se isplaćuje vlasniku zemljišta.

55. Konačno, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 244/2021] od 20. aprila 2022. godine, odgovarajući na navode podnosioca zahteva dao razloge za odbijanje revizije, navodeći sledeće:

Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je, imajući u vidu ovo utvrđeno činjenično stanje, na osnovu člana 371. starog ZOO-a, potraživanje tužilaca, čak i pod pretpostavkom da je njihov prethodnik imao pravo svojine, zastarelo kao zahtev, zbog toga što je u ovoj zakonskoj odredbi predviđeno da potraživanja zastarevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarelosti, dok imajući u vidu činjenicu da je rešenje 07. br. 465-39/73 Sekretarijata za ekonomiju i finansije Skupštine opštine Priština, kojim je eksproporisana nepokretnost za koju se traži naknada, od 04.08.1976. godine, dok je ovim rešenjem stvoren osnov za naknadu za vlasnike eksproporisane nepokretnosti i da je od ovog datuma kada je ova odluka postala pravosnažna počeo da teče rok zastarelosti, što znači da je do podnošenja tužbe od strane tužilaca, dana 03.07.2012. godine, proteklo više od 35 godina.

[...] ali su ovi navodi potpuno neosnovani iz razloga što u ovom slučaju nije predmet razmatranja tužbenog zahteva to da li su tužioci ili njihov prethodnik bili vlasnici u trenutku eksproprijacije, ali je i pod ovom pretpostavkom da su bili vlasnici, zahtev za naknadu zastareo.

56. U ovom aspektu, Sud smatra da je Vrhovni sud osporenom odlukom potvrdio nižestepene odluke i da je u okolnostima konkretnog slučaja, ispitao i obrazložio navode podnosioca zahteva, uključujući i one koji se odnose na pogrešno tumačenje zakonskih odredbi.
57. Stoga, uzimajući u obzir navode koje su izneli podnosioci zahteva i činjenice koje su oni predložili, a takođe i gore izložena obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu u dovoljnoj meri dokazali i nisu potkrepili svoj navod da su redovni sudovi možda primenili zakon na pogrešan način i samim tim se njihovi navodi o pogrešnom tumačenju i primeni važećeg zakona kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju navoda „četrtoog stepena“ i kao takvi predstavljaju navode na nivou „zakonitosti“ i nisu argumentovani na nivou „ustavnosti“. Kao rezultat toga, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno stavom (2) pravila 34. Poslovnika.
58. S tim u vezi, kako bi se izbeglo nerazumevanje među podnosiocima zahteva, Sud naglašava da „pravičnost“ koja se zahteva članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, nije „supstancijalna“, već „proceduralna“ pravičnost. U praktičnom smislu, i u principu, to se svodi na kontradiktorni postupak u kome se stranke saslušavaju i nalaze u istim uslovima pred Sudom (vidi, [KI131/19](#), podnosilac *Sylë Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, stav 57; i [KI49/19](#), citiran gore, stav 55).
59. To tačnije znači da se strankama tokom pravičnog i nepristrasnog postupka mora: (i) omogućiti sprovođenje postupka na osnovu načela kontradiktornosti; (ii) dati mogućnost da tokom različitih faza postupka predlože argumente i dokaze za koje smatraju da su relevantni za dati slučaj; (iii) garantovati da su svi argumenti i dokazi, objektivno gledano, koji su relevantni za rešavanje datog slučaja, propisno saslušani i razmotreni od strane nadležnih sudova; (iv) garantovati da su činjenični i pravni razlozi u sudskim odlukama detaljno razmotreni i obrazloženi; i da im se, u skladu sa okolnostima slučaja, (v) garantuje da su postupci, gledano u celini, bili pravični i neproizvoljni (vidi, između ostalog, predmet ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, gore citiran, stav 29; i slučaj Suda [KI131/19](#), gore citiran, stav 58). Sud naglašava da u okolnostima konkretnog slučaja, podnosilac zahteva nije argumentovao da to nije slučaj.
60. Sud podseća da član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, ne garantuju nikome povoljan ishod u sudskom procesu, niti određuju da će sud dovesti u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u građanskom sporu, u kojem uglavnom jedna strana dobija, a druga gubi (vidi, između ostalog, slučajeve Suda [KI118/17](#), podnosilac *Şani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. januara 2018. godine, stav 36; [KI49/19](#), citiran gore, stav 54; i [KI99/19](#), podnositeljka *Persa Raičević*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stav 48).
61. Sud, na kraju, takođe naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka pred redovnim sudovima ne može samo po sebi da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi, predmet ESLJP-a [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske](#), br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).

(I.ii) Navodi o povredi člana 31. Ustava, koja se odnosi na obrazloženu sudsku odluku

62. Podnosioci zahteva takođe naglašavaju da u osporenoj odluci postoji nedostatak obrazloženja jer nisu dati nikakvi razlozi o tome, „u prisustvu savršenog ugovora o

kupoprodaji sporne nepokretnosti, prema Zakonu o prometu zemljišta i zgrada iz 1954. godine, koji je bio pravni odnos kupca sa kupljenom nepokretnošću i ne objašnjava kakvu je važnost za odlučivanje u predmetu imala izjava Rashita Laha Krasniqija data na zapisnik o javnoj raspravi, kada je izjavio da sporna nepokretnost nije bila njegova imovina. Takođe, Vrhovni sud u svojoj presudi nije dao objašnjenja o tome da li je prvostepeni sud mogao da tretira predmet u skladu sa članom 33. ZOSPO-a, jer taj zakon nije bio na snazi u vreme kada je zaključen ugovor o kupoprodaji i, iako se radilo o zahtevu za reviziju, nije objasnio kakva je pravna dejstva u vezi sa pravima na spornoj nepokretnosti imao upis nepokretnosti u katastarski registar, itd..“

63. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagaranovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud na početku naglašava da on već ima konsolidovanu sudsku praksu po ovom pitanju. Ova praksa je izgrađena na osnovu sudske prakse ESLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na predmete [Hadjianastassiou protiv Grčke](#), br. 12945/87, presuda od 16. decembra 1992. godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), br. 20124/92, presuda od 19. februara 1998. godine; [Garcia Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine; [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine; [Buzescu protiv Rumunije](#), br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine; [Pronina protiv Ukrajine](#), br. 63566/00, presuda od 18. jula 2006. godine; i [Tatishvili protiv Rusije](#), br. 1509/02, presuda od 22. februara 2007. godine. Pored toga, osnovna načela koja se odnose na pravo na obrazloženu sudsku odluku su izložena i u slučajevima ovog Suda, uključujući ali ne ograničavajući se na slučajeve [KI22/16](#), podnosilac *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac *Muharrem Blaku* i drugi, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine, i [KI24/17](#), podnosilac *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine, [KI35/18](#), podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine; kao i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135).
64. U principu, Sud naglašava da garancije sadržane u članu 6. EKLJP, obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja za svoje odluke (vidi, predmet ESLJP-a [H. protiv Belgije](#), br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53; vidi i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, citiran gore, stav 139 i slučaj [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadiforsikring*, citiran gore, stav 44).
65. Sud takođe naglašava da zasnovano na njegovoj sudskoj praksi prilikom ocene načela koje se odnosi na valjano sprovođenje pravde, odluke sudova moraju sadržavati obrazloženje na koje se oni oslanjaju prilikom ocene i odlučivanja. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Suštinski argumenti podnosilaca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi, slično tome, predmete ESLJP-a [Garcia Ruiz protiv Španije](#), citiran gore, stav 29; [Hiro Balani protiv Španije](#), citiran gore, stav 27; i [Higgins i drugi protiv Francuske](#), citiran gore, stav 42; vidi, takođe, slučaj Suda [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, citiran gore, stav 48; i slučaj [KI87/18](#), *IF Skadeforsikring*, citiran gore, stav 48). Iako ne traži da se detaljno odgovori na svaki prigovor koji predoči podnosilac zahteva, ta obaveza ipak podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati konkretan i izričit odgovor na one svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka (vidi predmet [Moreira Ferreira protiv](#)

[Portugalije](#) (br. 2), br. 19867/12, presuda od 11. jula 2017. godine, stav 84 i sve tu navedene reference; kao i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 137).

66. Pored toga, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu u kojoj utvrđuje da obrazloženje odluke treba da navede odnos između nalaza merituma i razmatranja dokaza, s jedne strane, i pravnih zaključaka suda, s druge strane. Presuda suda će povrediti ustavni princip zabrane proizvoljnosti u odlučivanju ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, odgovarajuće zakonske odredbe i logičan odnos među njima (vidi slučajeve Suda: [KI72/12](#), *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61; [KI135/14](#), *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58; [KI97/16](#), *IKK Classic*, presuda od 8. decembra 2017. godine; [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadeforsikring*, citiran gore, stav 44; [KI138/19](#) podnosilac *Ibish Raci*, citiran gore, stav 45; kao i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, citiran gore, stav 138).

i. Primena opštih načela na okolnosti konkretnog slučaja

67. U ovom kontekstu, Sud primećuje da u se u okolnostima konkretnog slučaja, suštinsko pitanje odnosi na (i) neuzimanje u obzir ugovora o kupoprodaji nepokretnosti iz 1965. godine; kao i (ii) važnost koju je za odlučivanje u predmetu imala izjava R. K. data na zapisnik o javnoj raspravi, kada je izjavio da sporna nepokretnost nije njegova imovina. Takođe, (iii) Vrhovni sud u svojoj presudi nije dao objašnjenja o tome da li je prvostepeni sud mogao da tretira predmet u skladu sa članom 33. ZOSPO-a, jer taj zakon nije bio na snazi u vreme kada je zaključen ugovor o kupoprodaji i, uprkos što se radilo o zahtevu za reviziju, nije objasnio kakva je pravna dejstva u vezi sa pravima na spornoj nepokretnosti imao upis nepokretnosti u katastarski registar, i drugo.
68. Povodom gore navedenih pitanja, Sud će se u nastavku pozvati na relevantne delove presuda redovnih sudova, koji odgovaraju na navode podnosioca zahteva. Na početku, Sud se poziva na presudu Osnovnog suda, koji je obrazložio sledeće:

Sud nije mogao da pokloni veru Ugovoru br. Vr. 2923 od 31.12.1965. godine, iz razloga što svojina po ovom ugovoru nije nikada bila uknjižena u relevantne katastarske knjige, stoga on, kao takav, ne može poslužiti kao osnov da sud prizna svojinu tužilaca na eksproprisanoj imovini. Čak je iz izvedenih dokaza, odnosno presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 1969/07 od 17.12.2010. godine, sud tačno utvrdio da eksproprisana nepokretnost nije bila predmet zahteva tužilaca ni u sudskom postupku za utvrđenje svojine po gore pomenutoj presudi.

Čak i da je sud smatrao osnovanim tužbeni zahtev tužilaca, njihova tužba je podneta van svih mogućih zakonskih rokova, prekoračivši ih i po više od tri puta. To stoga što iz rešenja 07. Br. 465-39/73 od 04.08.1976. godine, proizilazi da su na osnovu člana 21. Zakona o eksproprijaciji, tužioci, ukoliko su smatrali sebe vlasnicima nepokretnosti, mogli da traže poništaj te odluke o eksproprijaciji nepokretne imovine, ako korisnik eksproprijacije (tuženi) u roku od 3 godine od pravosnažnosti odluke, nije izvršio, prema prirodi objekta, znatnije radove na tom objektu. Odnosno nakon isteka roka od 10 godina od dana kada je odluka o eksproprijaciji postala pravosnažna, ne može se podneti zahtev za poništaj te odluke. Inače, tužioci nisu preduzeli nijednu procesnu radnju u vezi sa predmetnom eksproprijacijom, dok nisu podneli tužbu ovom sudu 2012. godine, to jest 30 godina nakon eksproprijacije.

69. Sud se dalje poziva i na presudu Apelacionog suda, koji je suštinske navode podnosioca zahteva obrazložio na sledeći način:

Ne stoji žalbeni navod tužilaca da je prethodnik tužilaca sa bivšim vlasnikom eksproprisane nepokretnosti zaključio ugovor o kupoprodaji, koji ima svojstvo punovažnog pravnog posla jer je zaključen u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o prometu nepokretnosti, jer je zaključen u pisanoj formi i overen kod nadležnog suda i da u vreme kada je zaključen ugovor nisu postojale zemljišne knjige, već je postojao samo katastarski registar koji nije imao karakter knjige po kojoj su sticana prava svojine, ali apelacioni sud ocenjuje da je jedan od uslova sticanja svojine bio i upis u katastarske knjige, kako bi bio ispunjen zakonski uslov za sticanje svojine.

70. Takođe, Sud primećuje da je i Vrhovni sud izneo svoje obrazloženje, u kome je, između ostalog, obrazložio:

Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je, imajući u vidu ovo utvrđeno činjenično stanje, na osnovu člana 371. starog ZOO-a, potraživanje tužilaca, čak i pod pretpostavkom da je njihov prethodnik imao pravo svojine, zastarelo kao zahtev, zbog toga što je u ovoj zakonskoj odredbi predviđeno da potraživanja zastarevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarelosti, dok imajući u vidu činjenicu da je rešenje 07. br. 465-39/73 Sekretarijata za ekonomiju i finansije Skupštine opštine Priština, kojim je eksproprisana nepokretnost za koju se traži naknada, od 04.08.1976. godine, dok je ovim rešenjem stvoren osnov za naknadu za vlasnike eksproprisane nepokretnosti i da je od ovog datuma kada je ova odluka postala pravosnažna počeo da teče rok zastarelosti, što znači da je do podnošenja tužbe od strane tužilaca, dana 03.07.2012. godine, proteklo više od 35 godina.

[...] ali su ovi navodi potpuno neosnovani iz razloga što u ovom slučaju nije predmet razmatranja tužbenog zahteva to da li su tužioci ili njihov prethodnik bili vlasnici u trenutku eksproprijacije, ali je i pod ovom pretpostavkom da su bili vlasnici, zahtev za naknadu zastareo.

71. Sa svega napred navedenog, Sud smatra da su redovni sudovi ispitali i odgovorili na sve relevantne navode podnosilaca zahteva koji su izneti tužbom, žalbom i revizijom u vezi sa pitanjem neuzimanja u obzir ugovora o kupoprodaji nepokretnosti iz 1965. godine, kao i pitanjem pogrešne primene materijalnog prava, pri čemu je ocenio da su sudovi imali dokaze koji su dovoljni i ubedljivi da potkrepe svoj zaključak u vezi sa odlučivanjem u predmetu podnosilaca zahteva.
72. Sud takođe želi da podseti da član 31. Ustava i član 6.1 EKLJP obavezuju sudove da obrazlažu svoje odluke, međutim, ovo se ne može tumačiti na takav način da se od njih zahteva detaljan odgovor na svaki navod (vidi predmete ESLJP-a *Van de Hurk protiv Holandije*, citiran gore; *Garcia Ruiz protiv Španije*, citiran gore, stav 26; *Jahnke i Lenoble protiv Francuske*, br. 40490/98, odluka od 29. avgusta 2000. godine, stav 81).
73. Sa svega napred navedenog, pri oceni navoda koji se odnose na navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP, Sud smatra važnim da ponovi svoj opšti stav da „pravičnost“ koju nalažu gore navedeni članovi nije „supstancijalna“, već „procesna“ pravičnost. U praktičnom smislu, koncept „procesne pravičnosti“ podrazumeva: (i) mogućnost kontradiktornih postupaka/načelo procesne kontradiktornosti; (ii) mogućnost

stranaka da u raznim fazama postupka predoče argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za svoj slučaj; (iii) mogućnost da delotvorno ospore argumente i dokaze koje je predočila suprotna strana; i (iv) pravo da su njihovi argumenti, koji su, objektivno gledano, relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih redovni sudovi valjano ispitali (vidi, između ostalog, predmet ESLJP-a: [Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije](#), br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68; i slučajeve Suda: [KI128/19](#), podnosilac *Artan Mala*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. februara 2021. godine, stav 58; i [KI22/19](#), podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).

74. U ovom kontekstu, Sud smatra da su u slučaju podnosioca zahteva redovni sudovi ispoštovali sve gore navedene kriterijume. Podnosioci zahteva i dalje mogu biti nezadovoljni ishodom suđenja u njihovom predmetu, međutim, to nezadovoljstvo samo po sebi ne može da pokrene argumentovani navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagwarantovanih Ustavom (vidi, predmet ESLJP-a [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske](#), br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
75. Shodno tome, Sud utvrđuje da navodi podnosioca zahteva o povredi prava na *obrazloženu odluku*, koje je zagwarantovano članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP-a, kao takvi spadaju u kategoriju navoda koji su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama usled „jasnog ili očiglednog odsustva povrede“ kako je utvrđeno pravilom 34. (2) Poslovnika.
76. Sledom navedenog, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

(II) Navodi podnosioca zahteva koji se odnose na povredu člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola 1 EKLJP

77. Sud podseća da podnosioci zahteva naglašavaju da je osporena odluka doneta u suprotnosti sa pravima zagwarantovanim članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.
78. Podnosioci zahteva tvrde da je Vrhovni sud napravio još jednu grešku u razmatranju i rešavanju predmeta, kada ga nije tretirao i u skladu sa članom 1. Protokola 1 EKLJP i u skladu sa odlukama ESLJP-a (ne precizirajući nijednu konkretnu odluku) po kojima su rešavani predmeti koji su identični ili slični njihovom predmetu, a odnose se na pravo tužilaca na naknadu ekspropisane imovine, a koja pravila i odluke su prema članu 22. Ustav bili obavezujući za redovne sudove.
79. Sud podseća da član 46. Ustava, isto kao ni član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP, ne garantuje pravo na sticanje imovine (vidi slučajeve Suda: [KI201/18](#), podnosilac *Selami Taraku*, rešenje o neprihvatljivosti od 1. novembra 2019. godine, stav 39; [KI83/18](#), podnosilac *Ivica Milošević*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. oktobra 2019. godine, stav 41; vidi, takođe, predmete ESLJP-a: [Van der Mussele protiv Belgije](#), br. 8919/80, presuda ESLJP-a od 23. novembra 1983. godine, stav 48; i [Slivenko i drugi protiv Letonije](#), br. 48321/99, presuda od 9. oktobra 2003. godine, stav 121).
80. U tom kontekstu, Sud se poziva na tumačenja ESLJP-a, u kojima se ističe da se član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP odnosi samo na postojeću „imovinu“ nekog lica (vidi predmete ESLJP-a: [Marckx protiv Belgije](#), br. 6833/74, presuda od 13. juna 1979. godine, stav 50; [Anheuser-Busch Inc. protiv Portugalije](#), br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 64).

81. Podnosioci zahteva mogu dalje tvrditi da je povređen član 46. Ustava samo u meri u kojoj se sporne odluke odnose na njegovu „*imovinu*“ u smislu te odredbe. „*Imovina*“ može biti ili „*postojeća imovina*“ ili to mogu biti dobra, uključujući potraživanja na ime onoga što podnosioci mogu tvrditi da imaju „*legitimno očekivanje*“ da će steći delotvorno uživanje nekog imovinskog prava.
82. U određenim okolnostima, „*legitimno očekivanje*“ sticanja imovine može takođe uživati zaštitu člana 1. Protokola br. 1 EKLJP (vidi predmete ESLJP-a [*Pressos Compania Naviera S.A. i drugi protiv Belgije*](#), br. 17849/91, presuda od 20. novembra 1995. godine, stav 31; [*Grazinger i Gratzingerova protiv Češke Republike*](#), br. 39794/98, odluka o neprihvatljivosti od 10. jula 2002. godine, stav 73).
83. Međutim, prema praksi ESLJP-a, ne može se reći da bilo kakva „*legitimna očekivanja*“ nastaju tamo gde postoji spor oko pravilnog tumačenja i primene unutrašnjeg prava i tamo gde su podnesci podnosioca naknadno odbačeni od strane nacionalnih sudova (vidi predmet ESLJP-a: [*Kopecky protiv Slovačke*](#), br. 44912/98, presuda od 28. septembra 2004. godine, stav 50).
84. S tim u vezi, Sud, prilikom ispitivanja navoda podnosioca zahteva koji se odnose i na gore pomenuta načela prava na imovinu, primećuje da podnosioci nisu posebno obrazložili povredu prava na imovinu i da se ne pozivaju konkretno na bilo koje od načela sadržanih u članu 46. Ustava, već smatraju da im je ovo pravo povređeno kao posledica pogrešne primene materijalnog prava i da na taj način nisu odlučili da usvoje njegov tužbeni zahtev.
85. U tom smislu, Sud smatra da su redovni sudovi, u okolnostima konkretnog slučaja, ispitali i obrazložili navode podnosioca zahteva, uključujući i one koji se odnose na pogrešno tumačenje odredbi važećeg zakona. Shodno tome, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno stavom (2) pravila 34. Poslovnika.
86. Međutim, prilikom razmatranja ovih navoda koji se odnose na pogrešnu primenu materijalnog prava, Sud je već došao do zaključka da su ovi navodi očigledno neosnovani. Shodno tome, Sud smatra da u konkretnom slučaju nije dokazano da podnosioci imaju obrazloženi zahtev u vezi sa povredom prava na imovinu iz člana 46. Ustava. Iz tog razloga, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i kvalifikuje se kao navod koji spada u kategoriju navoda „*četvrtog stepena*“ i samim tim se proglašava neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. stav (2) Poslovnika.

(III) Navodi podnosioca zahteva koji se odnose na povredu člana 24. Ustava

87. Podnosioci zahteva takođe naglašavaju da su redovni sudovi time što su mimoišli činjenice i dokaze koje su izneli u žalbi i u reviziji i koje su iznosili i na ročištima održanim pred prvostepenim sudom, kao i pogrešnim tumačenjem i primenom važećih zakonskih odredbi, Vrhovni sud propustio da obezbedi jednakost pred zakonom za tužioce, čime je učinio i povredu člana 24. Ustava.
88. Što se tiče navodnih povreda osnovnih prava i sloboda utvrđenih članom 24. Ustava, Sud podseća da prema ustanovljenoj sudskoj praksi ovog Suda i ESLJP-a, Sud proglašava zahteve neprihvatljivim kao očigledno neosnovane kada su navodi „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“ ili kada je ispunjen jedan od dva karakteristična uslova, i to:

- a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti ta povreda sasvim očigledna (vidi, u tom smislu, predmete ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; i [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine);
- b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda: [KI166/20](#), podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42).
89. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva tvrde da su osporenom odlukom povređena njihova individualna prava i da je došlo do povrede člana 24. Ustava, ali ne objašnjavaju konkretno kako je došlo do povrede ovog člana. S tim u vezi, Sud podseća da je dosledno naglašavao da samo pozivanje i pominjanje članova Ustava i EKLJP-a nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju da obezbede obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi slučajeve Suda: [KI175/20](#), podnosilac: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 81; [KI166/20](#) citiran gore, stav 52; [KI04/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2021. godine, stavovi 38- 39).
90. Sledom navedenog, Sud utvrđuje da se u odnosu na navod podnosioca zahteva o povredi člana 24. Ustava, zahtev mora proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan iz razloga što se ovaj navod kvalifikuje kao navod koji spada u kategoriju „*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda zbog toga što su podnosioci zahteva jednostavno citirali odredbu Ustava, ne objašnjavajući pritom kako je ona povređena. Shodno tome, ovaj navod je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

Zaključak

91. Na kraju, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca zahteva neprihvatljiv, zbog toga što se (I) navodi o povredi člana 31. Ustava, koji se odnose na (i) pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, kvalifikuju kao navodi „*četvrtog stepena*“; (ii) navodi o neobrazloženoj sudskoj odluci kvalifikuju kao očigledno neosnovani navodi na ustavnim osnovama; (II) navodi o povredi člana 46. Ustava su navodi koji se kvalifikuju kao navodi „*četvrtog stepena*“; i ovi navodi podnosioca zahteva su kao takvi očigledno neosnovani na ustavnim osnovama; i (ii) povodom navoda podnosioca zahteva o povredi člana 24. Ustava, isti se proglašavaju očigledno neosnovanim jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju „*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda. Shodno tome, zahtev se u celini proglašava očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

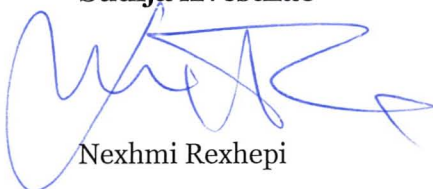
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 34. (2) i 48 (1) (b) Poslovnika, dana 31. avgusta 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani